

- контролю і аналізу, 2013. Вип. 1(25). С.126-140
3. Панасюк В. М. Інформатизація та цифровізація: Тенденції та напрями розвитку в Україні. Науковий журнал «Інтелект ХХІ», 2020. Випуск. 1. С. 110-126
 4. Погорелов Ю.С., Миронова Ю.Ю., Мазурьонюк В.В. Організація внутрішньогосподарського контролю на промислових підприємствах. Економіка і регіон. Науковий вісник. 2015. № 4. С. 135–139

ПАНАСЮК В.М.

доктор економічних наук, професор

КОРИЛЬЧУК Б.Т.

здобувач другого (магістерського) рівня

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль, Україна

КОНЦЕПЦІЯ АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Сучасний стан основних засобів характеризується їх значним зменшенням, внаслідок старіння матеріально-технічної бази та складного економічного становища вітчизняних підприємств. Динаміка наявних основних засобів та ступінь їх зносу на основі даних Державної служби статистики України за останні п'ять років представлена на рис. 1.

Рис. 1. Динаміка наявності основних засобів в Україні протягом 2015-2019 рр.

Протягом п'яти років спостерігається зменшення вартості основних засобів на підприємствах України. Така ситуація спричинюється моральним та фізичним старінням обладнання, яке використовують, відсутністю коштів на оновлення, економією коштів, використанням старого обладнання і відсутністю оновлення внаслідок високих відсотків банківських кредитів.

Негативні явища в політичному, соціальному та економічному розвитку економіки України: нестабільність, кризи, високий рівень корупції в органах влади, велика кількість фінансових порушень, недосконалість системи контролю за використанням бюджетних коштів вимагають точного та реального відображення результатів, а саме формування правдивої фінансової інформації.

У зв'язку з тим, що основні засоби є матеріально-технічною базою та основою господарської діяльності підприємства будь-якої форми власності, визначають обсяги виробництва та потужності, їх облік та контроль вимагають особливої уваги. У той же час ефективне управління об'єктами покращує загальну результативність роботи компанії, забезпечує зростання виробництва та зниження його собівартості, сприяє підвищенню його конкурентоспроможності, розширенню асортименту та виходу на нові ринки. Тобто, організована відповідно до законодавства та потреб підприємницької діяльності, система бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту сприяє їх ефективному та результативному використанню.

Основні засоби виробництва – сукупність засобів праці, які використовуються в процесі діяльності підприємства в натуральному вигляді протягом декількох років. В процесі експлуатації вони переносять свою вартість на собівартість продукції частинами, тобто амортизація нараховується і відображається в обліку та звітності про фактичні витрати на їх придбання, транспортування, коригування, що є їх початковою вартістю [1].

Підприємства та організації можуть отримувати основні засоби з різних джерел, а саме:

- від постачальників у формі оплати;
- від засновників - внесок до статутного фонду;
- різними підприємствами безкоштовно [3].

Незалежно від джерела отримання основних засобів, всі вони підлягають обліку з присвоєнням інвентарного номера, який проставляється на всіх первинних документах, що є основою для відображення їх наявності чи руху. Це створює труднощі при проведенні внутрішнього аудиту та інвентаризації, які все ще проводяться на папері та перелічуються особисто. Тому аудит слід починати з перевірки забезпечення та наявності об'єктів шляхом проведення інвентаризації, яка встановлює наявність та технічний стан основних засобів.

Вибір методології аудиту залежить від мети перевірки та кваліфікації фахівця. Загалом, аудит повинен проводитися на таких етапах [4]:

I. Ознайомлення з нормативними актами, згідно з якими проводяться операції з об'єктами інвентаризації та організація їх обліку. Такі дані дають можливість отримати загальне уявлення про систему бухгалтерського обліку на підприємстві та допомагають виявити проблемні питання, на які слід звернути увагу.

II. Перевірка наявності коштів двома методами: інвентаризація та документальна перевірка.

III. Аудит господарських операцій з основними засобами.

Узагальнення особливостей методології управління основними засобами, врахування основних його завдань і відповідно складу необхідної для їх вирішення інформації, дозволяє визначити методологічні засади управлінського обліку основних засобів, а саме: його мету, об'єкти і завдання.

Виходячи із функціонального призначення та місця управлінського обліку в системі менеджменту, вважаємо, що основною метою управлінського обліку основних засобів є створення інформаційного забезпечення системи управління придбанням, оновленням і

використанням основних засобів. Для реалізації цієї мети облік основних засобів повинен базуватися на їх економічній природі як матеріальної форми існування основного капіталу, будуватися за етапами придбання, відтворення і використання основних засобів з врахуванням стратегічного і тактичного характеру управлінських рішень.

Завдання тактичного управління стосовно придбання, оновлення виробничих основних засобів, підтримання їх в придатному до використання стані та створення умов для найбільш ефективного використання потребують збору і систематизації технічної та економічної інформації щодо основних техніко-технологічних характеристик обладнання, використання робочого часу та простоїв в розрізі груп обладнання; вартості та обсягу ремонтних робіт, витрат, пов'язаних із експлуатацією виробничих засобів та ін. Вирішення цих завдань дозволить визначати і порівнювати показники доцільності та ефективності витрат на подальшу експлуатацію основних засобів, підтримання їх в робочому стані, підвищення їх корисності, формування фінансових ресурсів для оновлення та ін.

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. 8-е вид., доп. і перероб. Житомир ПП «Рута». 2009. 912 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Чижевська Л. В., Герасимчук Н. В. Бухгалтерський управлінський облік : курс лекцій. Житомир. інж.-технол. ін-т. Житомир : ПП Рута", 2000. 448 с.
3. Зінкевич О.В., Лазаришина І.Д. Організація і методика обліку та аналізу основних засобів в управлінні реальними інвестиціями: монографія. Рівне: НУВГП, 2017. 208 с.
4. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту ефективності використання основних засобів на підприємстві. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 20. С. 33-37.
5. Олійник Є.В. Концепція стратегічного управління відтворенням основних засобів промислових підприємств. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/77.pdf

ПАНАСЮК В.М.

доктор економічних наук, професор

КИРДЕЛЬ І.М.

здобувач другого (магістерського) рівня

Західноукраїнський національний університету,

м. Тернопіль, Україна

АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ефективність діяльності залежить від процесу інтеграції традиційних методів обліку, аналізу, нормування, планування і контролю витрат в єдину систему отримання, обробки та узагальнення інформації про витрати і прийняття на її основі управлінських рішень. Усе це створює систему, яка управляє підприємством, зорієнтовану на досягнення не тільки оперативних (поточних) цілей у вигляді отримання прибутку того чи іншого розміру, але і на глобальні стратегічні цілі: розвиток підприємства, його екологічний нейтралітет, збереження робочих місць, тобто на соціальні фактори, і систему, в якій першочерговим є конкретне мислення керуючих справами, комплексне вирішення проблем на рівні галузі та національної економіки.

О.Є. Кузьмін і О. Г. Мельник виділяють три рівні управління витратами: (вищий, середній, операційний), а відповідно до процесуального (функціонального) підходу, етапи управління витратами: планування витрат; організація центрів відповідальності; спонукання